

Bol Anton Hok (1890 – 1974) prvým slovenským tenoristom v Spojených štátoch amerických?

Juraj Ruttkay

Obr. 1: Anton Hok (nedatované).
Internetový zdroj

Tenorista, propagátor slovenskej ľudovej, umelej a duchovnej piesne a piesňovej tvorby Antonína Dvořáka, zbormajster cirkevných spevokolov, misijný pracovník a baptistický farár Anton Hok (1890 – 1974) bol po sérii koncertných vystúpení na Slovensku (1923 a 1924) považovaný za prvého slovenského tenoristu pôsobiaceho v Spojených štátoch amerických (USA). Môžeme mu na základe hŕstky kontroverzných hodnotení a kritik z vystúpení na Slovensku priznať dané prvenstvo štvrtstoročia pred sučianskym rodákom Rudolfom Petrákom (1917 – 1972), pôsobiacim na prestížnych amerických operných scénach? V štúdiu prinášame Hokov stručný životopisný profil, poukážeme na bohatý záber aktivít, pozrieme sa na koncertné vystúpenia na Slovensku, uvedieme príklady z prednáškovej, publikačnej a organizačnej činnosti v oblasti hudobnej kultúry, hymnológie a cirkevného

spevu. Zároveň si pripomenieme Hoka ako pedagóga spevu a organizátora federálnych festivalov speváckych zborov. Z dôvodu obsiahleho materiálu v dobových periodikách sme sa zamerali na Hokovo účinkovanie do roku 1942.¹

Anton Hok (pôv. Hogh; pseud. Ján Horný) sa narodil 23. mája 1890 v hornoturčianskej obci Horná Štubňa v rodine Tomáša Hogha a Cecílie Lichtnerovej. Krstený bol 25. mája 1890 miestnym kňazom Františkom Heimbergerom.² Podľa vlastných spomienok, uverejnených ako súčasť rozhovorov v amerických periodikách, od malička rád spieval. Keď ako 17-ročný prišiel do USA, mal už vyhranené a jasné predstavy o svojom povolaní a životnom poslaní spojené s hudbou a slovom Božím. V roku 1913 bol vysvätený za farára a o dva roky ukončil štúdiá v baptistickom teologickom seminári Crozer v mes-

tečku Upland v štáte Pennsylvánia.³ Po štúdiách dvanásť rokov pôsobil ako misionár pre Čechov v New Yorku. Na Manhattane založil pre veriacich baptistický zbor. V roku 1915 mal po troch náročných mesiacoch misii a kázni zničený hlas. Na radu po mene neznámeho newyorského lekára a foniatra začal trénovať dychové cvičenia a správne používať hlas. Na odporúčania známych sa u neho zrodila myšlienka študovať spev. Spev intenzívne študoval sedem rokov (1915 – 1922). Štúdium ukončil ročným študijným a koncertným pobytom v Nemecku. Z nemeckého prostredia sa dvakrát na krátke obdobie vrátil na Slovensko, kde realizoval koncertné turné. Po druhej návšteve Slovenska sa vrátil do USA ako skúsený učiteľ, lektor a interpret duchovnej hudby.⁴ Ako aktívny misionár sa rozhodol, že jeho špeciálnym poslaním bude evanjelium nie kázať, ale spievať ho. Stal sa vyhľadávaným kazateľom a spevákom v cirkevných hudobných kruhoch.⁵ Priblížme si niekoľko oblastí hudobnej kultúry, do ktorých Hok zasiahol.

Popri misionárskej práci a štúdiu spevu sa zamerával na propagáciu slovenských ľudových, umelých a duchovných piesní. V piesňach videl silný socializačný prvok medzi newyorskými Slovákami a Čechmi. Pomocou piesní udržiaval aktívne národné povedomie a upevňoval vieru v Boha. V rokoch 1917 – 1920 nahral vyše štyridsať piesní pre gramofónové firmy Victor a Columbia Records z New Yorku. Pre spoločnosť Victor nahral až osem platní, ktoré sú evidované v *Discography of American Historical Recordings* (DAHR) v edícii *Venček*. Hokovým spolupracovníkom bol perkusionista a manažér spoločnosti Columbia Records Edward T. King. S Kingom nahral napríklad pieseň *Do tej našej záhradôčky* (3. apríla 1917). Nasledovala spolupráca s klaviristom a dirigentom Nathanielom Shilkretom, s ktorým nahral pieseň *Kysuca, Kysuca* (25. júla 1918).⁶ N. Shilkret spolupracoval s Hokom ako organista pri nahrávaní cirkevných piesní *Či znáte svätý Boží ľud* Kristíny Royovej a *Boh je láska* (obe 18. mája 1921). So Shilkretovým orchestrom nahral piesne *Hej, chcete mať, Maďari a Hoj, zem drahá Jána Kraska-Zápotockého* na Rázusove slová (obe 11. mája 1920), nasledovali piesne *Prevez, prevez, prievozníčku* a *Pri Prešpurku na Dunaji* (obe 24. mája 1920).⁷

Do 20. rokov 20. storočia spadajú príležitostne uverejňované články, v ktorých Hok podporoval národné čítanie mladých Slovákov v zahraničí. Na konkrétnych príkladoch vysvetľoval veľkosť ducha a výsledky sústredenej práce Slovákov v oblasti vedy, umenia a kultúry v medzinárodných kontextoch. Z väčšieho počtu článkov si na ukážku priblížime dva. Článok *Mladý Slovák*, uverejnený 15. októbra 1920 v novinách *Youngstown Slovak News*, priniesol nasledujúce:

„Mladý Slovák sviežou silou, bystrým duchom, krásnymi ideálmi, práve prichádzajúcimi k národnému povedomiu, má zaujať príslušné mu miesto v národe. Aká príležitosť, aká česť, aká zodpovednosť! V slovenskej mládeži leží veľkosť, pokrok a sláva nášho národa. Všetka zásoba mohutnosti, rozvoja, priemyslu, vzdelanosti a charakteru nášho národa je v mladej Slovači. Slovenský mládenec nemal doteraz príležitosť slúžiť svojmu národu. Keď bol nadaný, číhal po ňom nepriateľ, aby ho sľubami, bohatstvom alebo slávou národu odcudzil, odrodil, ale keď sa nedal, prenasledoval ho, vyhnal z rodnej zeme alebo aj o život ho pripravil. Takého zase, ktorý nadania nemal, nepriateľ ubíjal, potlačoval a vyzískaval. Časy sa zmenily. Naše právo, našu moc, dostali sme do vlastných rúk. Nepriateľ je porazený. Slovensko je slobodné. A týmto nadišla príležitostná doba pre mladého Slováka. Svoju schopnosť bude môcť venovať svojim. Svojou silou, múdrosťou bude môcť zveľadiť svoj národ. Nuž aký má byť mladý Slovák? Nesmie znáť strachu. Dosiaľ bál sa hlavu pozdvihnúť, koril sa, ponížoval sa pred

Obr. 2: Detail platne firmy Victor s piesňami Pri Prešpurku a Janičko, čo robíš? Internetový zdroj

Obr. 3: Detail platne firmy Columbia. Internetový zdroj

každým čiernokabátnikom, dnes nesmie znáť, čo je strach. Bázeň robí z človeka zbabelca, a žiadne stvorenie na svete nie je tak škodlivé ako zbabelec. Mladý Slovák musí stáť s hlavou vztýčenou, s pevnými nohami, jasnými očami pred každou okolnosťou a pred každým nebezpečím. Nesmie cofnúť pred žiadnou zodpovednosťou. Nesmie sa báť pred rychtárom, pred úradníkom, ani pred kňazom, jedine pred Bohom! Mladý Slovák má byť vzdelaný. Má samostatne myslieť. Nesmie viac povedať: ‚Veď nás tak učili, tak nám pán farár hovorí,‘ ale má povedať: ‚Ja tak myslím, som toho presvedčený.‘ Má vedieť históriu svojho národa, aby vedel, akých veľikášov mal jeho národ, ktorých chýr by bol šiel po celom svete, keby ľud nebol býval ujarmený, zotročený, aby vedel, že v dejinách Slováci boli slávni, na ktorých má byť pyšný a hrdý. Má poznať slovenskú literatúru, mená a ideály mužov, akými boli Holý, Kollár, Štúr, Šafárik, Hurban, Daxner, akým je Hviezdoslav a mnoho iných, ktorých práce majú mu byť tak známe, ako abeceda. Má byť oboznámený s vedou, s modernými náhľadmi filozofie a náboženskými. Keď sa poďíva na neho, má poznať aspoň hlavnejšie vedy hviezdárstva, pomenovať známe hviezdy a pochopiť tú moc, ktorá hviezdám cesty meria a riadi beh vesmíru. Mladý Slovák má mať charakter. Láska musí byť jeho heslom, ale láska k národu, i k nepriateľovi, k pravde, k Bohu. Národy poznáme po ich charaktere alebo charakteristike.

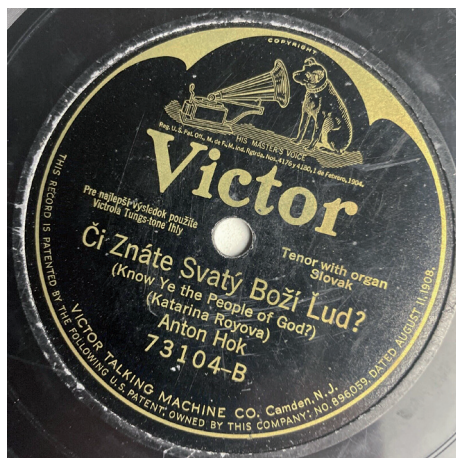
Náš básnik Vajanský hovoril, že žid je lakomý, Nemec panovitý, Talian úlisný, Poliak márnosť milovný, Rus smelý, Angličan veľkosť žiadostivý atď. Národ pozostáva z jednotlivcov. Akí sú jednotlivci, taký je národ. Každá suchá ratolesť je nielen škaredá a neužitočná na strome, ale i škodná, bo keď je mnoho suchých ratolestí na strome, taký strom celý vyschne. Tak je to i s národom. Veľkosť, sila a mohutnosť národa záleží v mravnosti. Nemravnosť v národe je ako hniloba v strome. Čo robí charakter? Vedomosť, cnosť, viera v dobro, pocit k pravde a láska k celému človečenstvu.⁸

V článku *Priateľ* z 1. mája 1925 uverejnil Hok zamyslenie nad priateľstvom a jeho významom pre život človeka. Odsudzoval faloš a stratu priateľov. Demonštroval to na príklade osudu Richarda Wagnera:

„Priateľstvo nenahradí bohatstvo alebo sláva. Veľký skladateľ Wagner bol geniom, bohatým a slávnym mužom, ale pre svoj nekrotený egoizmus ztratil i svojho posledného priateľa, a keď to poznal, bol veľmi nešťastný.“⁹

Hok sa neúnavne zapájal do hudobného života protestantských cirkví v Brooklyne. Napríklad v Greene Avenue Baptist Church (dnes Antioch Baptist Church) realizoval 14. decembra 1918 koncert *My People – The Czecho-Slovaks*. Na koncerte účinkoval so speváčkou, slečnou Procháskovou a uviedli „*krásne slovenské duchovné piesne*“. V rámci koncertu vystúpil aj domáci Greene Avenue Orchestra.¹⁰ Tieto slovensko-české koncerty pokračovali i v ďalších rokoch. V auditóriu v Hanson Place Methodist Episcopal Church (dnes Hanson Place Central United Methodist Church) odspieval 15. októbra 1919 české, slovenské a srbské piesne. Išlo o prvý koncert so série šiestich verejných koncertov s voľným vstupom pod záštitou Red Triangle Symphony a pod manažérskym a dirigentským vedením Carla J. Simonisa, hudobného riaditeľa Centrálly spolku YMCA. S Hokom ako sólistka účinkovala sopranistka Paula Reed.¹¹ Hok bol niekoľko sezón inštruktorom a poradcom pre hudbu a hudobné hry (*instructor and adviser for music and musical games*) pre Brooklyn Daily Vacation Bible Schools.¹² Dňa 10. februára 1922 v Emmanuel Baptist Church spieval české a slovenské ľudové piesne, v dobovej americkej tlači uvedené ako československé ľudové piesne. V programe účinkovala i speváčka Julia Viparina v národnom kroji.¹³ Ku koncu roku 1924 účinkoval na dvoch koncertoch s Bedřichom Wiedermannom.¹⁴ Prvý Grand Concert sa konal 10. decembra 1924 v Greene Avenue Baptist Church, druhý Czecho-Slovakian Concert sa realizoval 13. decembra 1924 v Hanson Place Methodist Episcopal Church. Pozvánka na oba koncerty vyšla v *The Brooklyn Daily Eagle* 6. decembra 1924.¹⁵ Z nej sa dozvedáme, že okrem Hoka a Wiedermannu bude na koncerte účinkovať F. W. Riesberg, absolvent lipského konzervatória a žiak F. Liszta.¹⁶ Nasledoval koncert s huslistom Emilom Levym a klaviristkou Heddy Swagrovou 31. decembra 1924 vo Flatbush Congregational Church (dnes Flatbusch-Tompkins Congregational Church).¹⁷

Od roku 1920 Hok sporadicky účinkoval pod umeleckým menom Ján Horný. Predpokladáme, že si pseudonym Horný zvolil podľa rodnej obce Horná Štubňa. V máji 1925 usporiadal koncertné turné po USA. Okrem New Yorku účinkoval v štátoch Pennsylvánia a Ohio (v meste Cleveland): „*spievať bude operné kusy, nábožné piesne, chorále a slovenské ľudové pesničky*“.¹⁸ Dňa 22. mája 1925 usporiadal koncert pre youngstownských Slovákov. Avízo koncertu vyšlo v závere článku *Matka* v apríli 1925: „*Na budúci mesiac pán Hok usporiada koncert pre youngstownských a okolitých Slovákov. Chystajte sa naň!*“¹⁹ Koncert sa realizoval v rámci týždňa spevu a hudby. Súčasťou koncertu bolo vystúpenie 100-členného slovenského spevokolu z New Castle pod vedením zbormajstra Ladislava Necida.²⁰

Obr. 4: Detail platne firmy Victor s piesňou Kristíny Royovej. Internetový zdroj

Významné miesto v Hokovej koncertnej činnosti má séria vystúpení na Slovensku. Tie realizoval v rokoch 1923 a 1924. Podľa zachovaných článkov v periodickej tlači koncertoval v Martine, Bratislave, Trnave a Banskej Bystrici. Okrem operných árií koncertne uvádzal piesňové diela a propagoval slovenské piesne ľudové i umelé. Koncertnú sólistickú spevácku kariéru odštartoval koncertom v rodnom Turci, 26. júna 1923 v Martine. Periodiká *Národné noviny*, *Slovenský týždenník* a *Hlásnik* priniesli hodnotenie koncertu či skôr hudobného večierka v Martine.²¹ Hodnotenie koncertu v *Národných novinách* 1. júla 1923 vyšlo pod názvom *Koncert takto*:

*„V utorok večer 26. júna 1923 vo veľkej dvorane Národného Domu v Turčianskom Sv. Martine počuli sme spievať amerického speváka, bývalého ev. farára, pána Antona Hoka, ktorý prišiel na Slovensko s tým, že usporiada koncertné turné. Program večierka bol dosť rozsiahly, nakoľko pán Hok spieval árie z oper, ľudové piesne a kompozície známych slovenských a českých skladateľov. Na klavíri sprevádzal ho dr. J. Kofránek. Veľkou škodou bolo, že v deň koncertu p. Hoka bol špatný, daždivý čas, ktorý pôsobil i na hlas umelca – a to nepriaznivo. Na hlase p. Hoka bolo badať ľahké zachrípnutie. Odhliadnuc od tohoto ľahkého zachrípnutia, hlas p. Hoka nie je prvotriedny, lebo nemá dostatočnej šírky a nie je ešte dosť vzdelaný. Toto je však ešte nie príčinou na to, aby som mohol povedať, že nespieval dobre. Pokiaľ sa týka techniky speváckej, možno povedať, že je u p. Antona Hoka prvotriedna, čo je tiež vážnou požiadavkou u speváka. Dýchanie pri speve je rozdelené bezvadne. Myslím, že keď by p. Hok venoval ešte trochu času na štúdiá spevácke, jeho zamýšľané turné skončilo by dobrým úspechom. Dosť citelnou chybou je u p. Hoka, že spieva len to, čo je znotované a nedáva do patričného spievaného kusu ducha, dušu – ktorá sa znotovať nedá. A u koho pri speve cítiť to, čo cítiť pri huslistovi, ktorý hrá výlučne z not, je chybou, lebo ruší jednotný dojem. A toho bolo badať menovite pri spievaní slovenských piesní, čo svedčí pri tom, že sa ich pán Hok naučil z not a nie mnoho ráz počul ich spievať a neprecítil ich. A ešte niečo. Len tak priateľsky chcem upozorniť p. Hoka na to, že keď niekto spieva národnú pieseň, ako je ‚Hojže Bože...‘, tak je to najmenej čo má spraviť ako Slováč, že sa jej dobre naučí text [sic!], lebo sa toto pri národných piesňach vyžaduje nielen od speváka, ale od každého Slováka. Škoda, že bolo málo obecnstva, lebo p. Hok by jednako len zaslúžil, ako americký Slováč, trochu väčšej pozornosti. Prajem mu, aby sa mu zmýšľané turné dobre vydarilo.“*²²

Kontrastné hodnotenie martinského večierka priniesol autor, ktorý ho uverejnil v rubrike *Drobné zvesti* v *Slovenskom týždenníku* 29. júna 1923 nasledujúco:

*„Anton Hok, americký spevák, Slováč, dňa 26. júna mal koncert v Turčianskom Sv. Martine. Večierok mal umeleckú úroveň a slúži iste k jeho dobrému menu i tu na Slovensku. Predniesol tri skladby od Smetanu, 4 od Dvořáka, 3 od Beethovena a niekoľko národných a biblických piesní. Prenikave pôsobily piesne biblické. – ‚Zahučaly hory, zahučaly lesy‘, skladba amerického slovenského skladateľa L. Urbana, ‚Hojže, Bože‘ a ‚Limhora, limhora‘ tiež pekne pôsobily.“*²³

V Bratislave sa Hok predstavil na večierku Slovenského Klubu 5. januára 1924.²⁴ Okrem neho účinkovali J. Pacáková, Oskar Nedbal, Roman Hübner, Helena Smidžárová a Vencáľková.²⁵ *Slovenský denník* uverejnil 9. januára 1924 o večierku nasledujúce hodnotenie:

„Večierok Slovenského Klubu usporiadaný dňa 5. januára večer v klubových miestnostiach mal animovaný a srdečný priebeh. Program jeho bol tentokrát zväčša hudobného rázu. Milé bolo vystúpenie Ant. Hoka, tenoristu z New Yorku, ktorý za doprevádzania panej Pacákovovej predniesol jednak Dvořákovu Biblické piesne, jednak sloven. ľudové piesne. Riaditeľ Slov. Nár. divadla Oskar Nedbal podal svoj Valse triste a Směs nár. českých písní, člen opery tenorist [sic!] Roman Hübner predniesol z O. Nedbalových skladateľských prvotín dve piesne ľudového genu (majster ich skladal ako 22-ročný), ľudové slov. harmonizované Šnajdrom-Trnavským [sic!], konečne ariu Mariovu z Toscy. Okrem uvedených prispeli k večierku klaviristka sl. Smidžárová (Laukove sloven. piesne), Rázusove a Hviezdoslavove verše recitovala sl. Vencáľková. Večierky Slov. Klubu, ktoré stali sa obľúbeným dostaveníčkom, plnia ako vidno, systematicky svoje spoločenské poslanie. Budúci večierok bude vo februári.“²⁶

Nasledoval koncert 8. januára 1924 vo Vládnej budove v Bratislave. Slovenský denník 4. januára 1924 priniesol upútavku na koncert s chybným názvom *Hoikov koncert v Bratislave*. Autor pozvánky apeluje na čitateľa denníka: „Slovenská verejnosť, uvítajme si nášho prvého tenoristu hodným spôsobom.“²⁷ Publikum bolo s Hokovým vystúpením oboznámené vopred. Národný denník 5. januára 1924 priniesol rozsiahlejší článok *Ako bol objavený Hokov hlas?*:

„Náhoda hrá nemalú rolu v živote každého človeka. Niektu tomu hovorí osud a prozreteľnosť. Konečne však príde na to, čo kto robí s náhodami, ako zná pochopovať a nasledovať pokyny prozreteľnosti a zlaté chvíľky príležitosti. – Pán Hok ako kazateľ mnoho rečnieval. V roku 1915 mal v Newyorku denné prednášky za celé tri mesiace. Tu bezmála zničil svoj hlas. Keď už nevydržal ani pol hodiny rečniť, šiel k lekárovi, ale keď mu ten nemohol pomôcť, poslal ho k jednému učiteľovi spevu, aby sa naučil správne užívať hlas. Po krátkom čase povedal učiteľ: ‚Pane Hok, vy máte čosi zvláštneho v hlase, tuším, že by ste mohol spievať, keby ste chcel.‘ – ‚No, dobre, budem spievať,‘ odvetil budúci slovenský tenorista, avšak neberúc to ani málo vážne. ‚Ani vo sne mi nenapadlo – vraví pán Hok – že by mal, alebo vôbec mohol byť spevákom. Dosť na tom, študoval som ďalej a pomaly som ozaj začal spievať. Ovšem spieval som rád od malička. Sedem rokov som takto študoval, ale na umeleckú dráhu nepomýšľal. Až pred rokom donútili ma takrečeno k tomu moji priatelia a tiež odborníci.‘ Hokov hlas zvečnily dve najprednejšie gramofonické spoločnosti v Amerike ‚Viktor‘ a ‚Columbia.‘ Vyše 40 slovenských písní naspieval na rekordy. Pán Hok predstaví sa našej verejnosti v utorok, 8. januára vo Vládnej budove. Bude spievať v piatich [sic!] rečiach. Program je vysokého štýlu. Čistý výnos venuje dobrému cieľu. Slovenská verejnosť, uvítajme si nášho prvého tenoristu hodným spôsobom...“

Ďalší úsek pozvánky obsahuje program koncertu, opätovne sa vyzdvihuje Hok ako prvý a jediný slovenský tenorista, ktorý svojím spevom vzbudil všade pozornosť. Pozvánka je ukončená úsekem „Úsudky tlače: Turč. Sv. Martin“ nasledujúco:

„Hok je sympatický zjav. Prijemný a milý hlas spevákov, jeho krásny prednes všetkých skladieb a písní vynútili si u obecnstva najprv hrobovú tichosť, potom oduševnenie a potlesk.“²⁸

Takisto *Robotnícke noviny* priniesli 6. januára 1924 obširnejšiu pozvánku na koncert pod názvom *Koncert prvého slovenského tenoristu v Bratislave* s nasledujúcim znením:

„Slovenský tenorista z Nového Yorku Anton Hok usporiada dňa 8. januára t. r. vo Vládnej budove koncert, na programe ktorého sú tieto diela: A. Dvořák: *Biblické piesne* a/ *Popatříš na mne*, b/ *Hospodín je můj Pastýř*, c/ *Při řekách babylonských*, d/ *Zpívejte Hospodinu*; Fr. Schubert: a/ *Lindenbaum*, b/ *Frühlingstraum*, c/ *Der Wanderer*; G. Händel: a/ *Where're You walk* (aria zo *Semele*); G. Puccini: b/ *E luevan le stelle* (aria z op. *Tosca*); L. von [sic!] Beethoven: 1. *Adelaide*; J. Malát: 1. *Do tej našej záhradôčky*, 2. *Pod Muráňom*; M. Schneider-Trnavský: 3. *Nitra, milá Nitra*, 4. *Anička dušička*, 5. *Ukoliebavka*, 6. *Hojže Bože...*“

a po uvedení ceny miest a predpredaji vstupeniek oznam pokračoval:

„... – Pán Anton Hok, prvý a jediný slovenský tenorista, ktorý dosiahol značného úspechu, bol dvanásť rokov kazateľom a známy čo rečník, zvlášte v anglických kruhoch v celej Amerike. Spev študoval len tak zo záľuby, ale vyvinul sa v tom tak ďaleko, že vzbudil všade pozornosť. Dve najväčšie gramofonické spoločnosti, Viktor' a, Columbia' zvečnily jeho hlas. Vyše 40 piesní naspieval na plotne [sic!]. Konečne primáli ho priatelia a odborníci k tomu, aby sa úplne venoval spevu. A tak roku 1922 nastúpil umeleckú dráhu. Posledný rok študoval ešte v Nemecku, kde aj vystupoval a úsudky tlače vysoko hodnotily jeho umenie. – Teraz prišiel do svojej rodnej zemi, aby tu učinil koncertné turné a ku prvému výstupu zvolil si Bratislavu a čistý výťažok venuje dobrému účelu.“²⁹

Aj periodikum *Slovák* prinieslo 8. januára 1924 oznam o pripravovanom podujatí s názvom *Koncert slovenského tenoristu Antona Hoka v Bratislave*:

„V utorok 8. januára o 8. hodine večer usporiada slovenský tenorista z New-Yorku Anton Hok svoj koncert. Na programe Dvořákov, *Biblické piesne*, tri piesne od Schuberta, Händlovu áriu zo *Semele*, Pucciniho áriu z *Toscy*, Beethovenovu *Adelaidu* a piesne od Maláta a M. Schneider-Trnavského. Už tento program iste hodnotný a pečlivo vybraný, dokumentuje vyspelosť spevákovu, čo potvrdujú i kritiky umeleckých a amerických časopisov. Tenoristu Hoka bude na klavíri sprevádzať pi. J. Pacáková...“³⁰

Obr. 5: Anton Hok so synom (nedatované). Internetový zdroj

Robotnícke noviny priniesli o vyššie uvedenom koncerte správu, že išlo o koncert prvého slovenského tenoristu!³¹ S klavírnou spoluprácou J. Pacákovvej uviedol *Biblické piesne* A. Dvořáka, piesne F. Schuberta, árie zo *Semele* G. F. Händela, áriu z opery *Tosca* G. Pucciniho, *Adelaide* L. van Beethovena, *Do*

tej našej záhradôčky a Pod Muráňom J. Maláta a piesne M. Schneidra-Trnavského.³² O koncerte referoval Jindřich Květ v *Robotníckych novinách*. Stručne a nepriaznivo opísal podujatie:

*„Anton Hok, slovenský tenor z New Yorku nemá hlasu, nie je dobre školený a nedovedie ani riadne vyslovovať; ani z ďaleka nie je tým, ktorým sa urobil na reklamných programoch koncertu – a preto o jeho výkonoch radšej pomlčíme.“*³³

Po Bratislave realizoval Hok koncert v Trnave. Podujatie sa konalo 27. januára 1924 v mestskom divadle. Pozvánka bola uverejnená v *Slovenskom denníku* 25. januára 1924:

*„Hokov koncert v Trnave. V nedeľu dňa 27. januára o 8. hod. večer spieva v mestskom divadle Anton Hok, slovenský tenorista z New Yorku. Sprievod pri klavíri prevzal prof. Miloš Ruppeldt z Bratislavy. Na programe sú tri čísla z chýrnych biblických piesní Antona Dvořáka. Druhé číslo ‚Adelaide‘, najkrajšia pieseň L. Beethovena, potom ária z opery ‚Predaná nevesta‘ od Smetanu, šesť národných piesní od nášho komponistu M. Schneidra-Trnavského a päť národných piesní, harmonizovaných V. Novákom. Predpredaj vstupeniek v kníhkupectve G. Bežo v Trnave a v nedeľu večer u pokladnice v mestskom divadle.“*³⁴

Slovenská politika uverejnila pozvánku na koncert A. Hoka a hudobného kvinteta, ktorý sa mal konať 11. februára 1924 v Bratislave. Súčasťou podujatia bola avizovaná prednáška J. Dlabáčka *Alkohol a verejný život*. Podujatie usporiadal Zväz čs. abstinentov.³⁵ Ďalšie slovenské koncerty boli zaznamenané na jeseň 1924. Dňa 14. septembra 1924 realizoval chrámový koncert „biblických piesní“ v evanjelickom kostole v Martine. Súčasťou koncertu bola prednáška farára Otta Škrovina o vzdelanosti a náboženstve. Na koncerte sa Hok predstavil s českým organistom, pedagógom a hudobným skladateľom B. Wiedermannom. V programe odznela *Fantázia na chorál Hrad prepevný* Maxa Regera, *Toccata a fuga C dur* Johanna Sebastiana Bacha, *Biblické piesne* A. Dvořáka, árie z oratória *Mesiáš* G. F. Händla, *Pastorella* Jakuba Jana Rybu a *Svätodušná ária* B. Wiedermanna. Pozvánku na koncert a jeho hodnotenie uverejnil O. Škrovina.³⁶ Neštandardným bol Hokov koncert v Banskej Bystrici, ktorý hodnotil Viliam Fíguš-Bystrý. Koncert, resp. cirkevno-hudobná prednáška sa realizovala 19. októbra 1924 v Banskej Bystrici. Prednášal Emil Boleslav Lukáč na tému *Veda, umenie a náboženstvo*.³⁷ V programe odzneli skladby F. Liszta (*Legendy*), B. Smetanu (*Furiant, Skočná*), V. Fíguša-Bystrého, M. Schneidra-Trnavského, V. Nováka, J. J. Rybu (*Roztomilý sláviček*), B. Wiedermanna (*Sonetta*), P. I. Čajkovského (*Norenka*), A. Dvořáka (*Biblické piesne*) a G. F. Händela (*Mesiáš*).³⁸ Podujatie pripravil banskobystriický evanjelický spolok.³⁹

Počas koncertov na Slovensku sa ako klavírní partneri uplatnili J. Kofránek, J. Pacáková, M. Ruppeldt a B. Wiedermann.

V 30. rokoch 20. storočia sa oveľa viac venoval kazateľskej činnosti. Z hudobných aktivít si sprítomníme len niektoré. Dňa 28. februára 1934 sa realizoval koncert v rámci hudobného festivalu v kostole Fort Hamilton Presbyterian Church. Rozmanitý program koncertu zostavil Hok, podľa pozvánky *známy a populárny koncertný spevák a učiteľ spevu*. V programe sa predstavili mužské, ženské a miešané zbory, mužské kvarteto, sedem spevákov a dvaja klaviristi – Charles Hogger a Allison Moor. Hok na koncerte spieval ako sólista. Uviedol *Adelaide*, op. 46 L. van Beethovena a *Elegie* J. Masseneta.⁴⁰ V júni 1937 so stredoškolským dievčenským speváckym zborom naštudoval časti operety *Snow White and the Seven Dwarfs*. Dňa 18. mája 1938 sa realizoval festival, na

ktorom účinkoval spevácky zbor Temple Bnai Israel. Podujatie organizačne pripravil Hok, *choral master of the temple*.⁴¹ V nedeľu 22. mája 1938 sa ako zbormajster zúčastnil konfirmácie 16 židovských chlapcov a dievčat v Brooklyn Hebrew Orphan Asylum. So židovským detským speváckym zborom spolupracoval ako vedúci telesa:

„... Music for the occasion was furnished by the institution's children's choir, directed by Charles E. Hall, music director, and Anton Hok, choir leader.”⁴²

Denník *The Brooklyn Daily Eagle* 26. augusta 1939 priniesol oznam o pripravovanom veľkolepom podujatí World's Fair Court of Peace pod Hokovou taktovkou. Hok bol uvedený ako riaditeľ hudby Svetového veľtrhu mieru (*has been chosen as director of music for the day*). Išlo o vystúpenie 53 speváckych zborov presbyteriánskej cirkvi v jednom programovom čísle. Špeciálne pozvanie prijal Lewis S. Mudge, úradujúci generálny tajomník Rady kresťanskej výchovy. Hok jednoznačne zastával stanovisko, že *„... bez výnimky, spievajúci kostol je živý kostol. Jednoznačne je potrebný kvalitný zborový spev. Dobre zaspievané hymny vytvárajú jednoznačný duchovný vplyv”*.⁴³ Nasledujúce podujatie sa realizovalo už 30. septembra 1939, keď Hok viedol 750-členné zhromaždenie spievajúcich. Išlo o koncert „in Court of Peace”.⁴⁴ Esther Coster v *The Brooklyn Daily Eagle* 9. decembra 1939 uverejnila obsiahly článok, v ktorom reflektovala Hokove myšlienky na spev, na význam a poslanstvo spevu v živote človeka, v Hokovej predstave o *žijúcej cirkvi*, v ktorej má spev dominantné postavenie. Hok zdieľal myšlienky Henryho Warda Beechera, ktorý videl v individuálnom a zborovom speve priestor na komunikáciu s Bohom, na modlitbu. Autorka v príspevku uviedla, že na formovanie Hokových predstáv o význame spevu v kostoloch zapôsobil spev 70-ročného rabína Sternberga v episkopálnej katedrále v Garden City. Rabín Sternberg spieval basso profundo v rozpätí štyroch oktáv a na Hoka to pôsobilo ako balzam na dušu.

Pri uvádzaní Dvořákových *Biblických piesní* oboznámil publikum so vznikom piesní, tak ako to dokumentuje pozvánka na koncert *A Sermon in Song* uverejnená v *The Brooklyn Daily Eagle* 29. júna 1940:

„... He will sing a number of 'Biblical Songs' by Anton Dvorak in which the musician expresses his own deep spiritual experience. Mr. Hok will tell the story of their creation and their spiritual significance.”⁴⁵

Denník *The Brooklyn Daily Eagle* 13. júla 1940 uverejnil článok *Czechoslovakian History to Dominate Service*, v ktorom sa dozvedáme nielen o Hokovej pripravovanej kázni na tému *Ako si Kristus získal srdce Európy*, ale aj o koncerte slovenského mužského kvarteta v zložení Ján Shrano, Karol Gažo, Michal Beharka a Štefan Chepley. Koncert, realizovaný v Union Church of Bay Ridge, pozostával z bližšie nešpecifikovanej slovenskej a českej hudby.⁴⁶ *The Brooklyn Daily Eagle* 31. augusta 1940 priniesol informáciu o dvoch posledných Hokových kázňach vo vyššie spomenutom kostole, keďže 8. septembra 1940 sa na kazateľské miesto vrátil farár John Paul Jones. Druhá kázeň na tému *Ako skvelý hudobník hľadal a našiel Boha* bola venovaná Dvořákovým *Biblickým piesňam*:

„V týchto posvätných piesňach Antonín Dvořák vyjadruje svoje osobné pocity a skúsenosti s Bohom. Sú to piesne modlitby, pokánia, pokoja a chvály. Sú samé osebe kázňou, a keď sú interpretované s porozumením a citom, zanechajú nezapudnuteľné dojmy.”⁴⁷

Hokova prezývka *Spievajúci evanjelista* sa uvádzala na pozvánkach na jeho kázne,⁴⁸ prednášky a semináre. Spev považoval za dôležitý socializačný a vieroučný prvok, tak ako to je v cirkvách, ktoré vzišli z pôvodného učenia reformácie, bežné a signifikantné. Ako posledný príklad uvádzame pozvánku na kázeň *Znamenia časov* (*The Signs of the Times*) z 29. augusta 1942, ktorú v Ridgewood Presbyterian Church povedie Hok, spievajúci evanjelista.⁴⁹

Mozaiku Hokovho profilu dopĺňa pedagogická činnosť. Účinkoval ako pedagóg spevu v New Yorku. Jeho žiak Kuruks Bahitu, prezývaný Lone Bear, syn indiánskeho náčelníka, spieval pred anglickým kráľom a kráľovnou pri ich návšteve u prezidenta F. D. Roosevelta v Hyde Parku.⁵⁰ Svoje skúsenosti z koncertnej a pedagogickej činnosti zhrnul v tlačou vydanej speváckej škole pre autodidaktov *Art of Voice Production. The Key to „Bel Canto“ with Self-teaching Vocal Exercises*. Didaktická pomôcka vyšla v newyorskom Brooklyne 14. augusta 1941.⁵¹ Hok prepracoval známe konvenčné cvičenia na zdokonalenie speváckej techniky tým, že k nim pridal sylabické vokalizy. Autor sa touto učebnicou snažil posunúť vpred ako učiteľ spevu a autor originálnych vokálnych cvičení (vokaliz) na samozdokonaľovanie adeptov spevu. Hokovu spevácku školu môžeme považovať za prvú slovenskú didaktickú pomôcku na vyučovanie spevu napísanú a vydanú v anglickom jazyku.

Anton Hok mal široký záber aktivít v hudobnej a duchovnej oblasti. Osciloval medzi svetskými pódiami a kazateľnicami v protestantských kostoloch. Neúčinkoval na koncertných operných pódioch a nemožno ho porovnávať s kariérnym rastom R. Petráka. Hok nebol ani typickým kazateľom ako tlmočníkom slova Božieho. Bol *spievajúcim evanjelistom*, pretože svoje kázne spieval. Tento inovatívny prvok vnímame ako pozoruhodný vklad do dobovej hudobnej a duchovnej kultúry v USA. Umelecké a životné ambície vložil do neúnavnej misijnej, kazateľskej a sociálnej služby. Ako hymnológ, organizátor a hudobný riaditeľ federálnych zborových festivalov, dirigent speváckych zborov a v neposlednom rade ako pedagóg spevu a príležitostný hudobný publicista naštudoval a interpretoval úpravy slovenských ľudových piesní M. Schneidra-Trnavského, V. Figuša-Bystrého, umelé piesne J. Kraska-Zápotockého na slová M. Rázusa a K. Royovej a spopularizoval *Biblické piesne* A. Dvořáka. Hoka ako speváka si možno sprítomniť vypočutím si jeho hlasového prejavu – spevu, zachovaného v podobe nahrávok na gramofónových platniach.

POZNÁMKY

¹ Už v roku 1926 bol Antonovi Hokovi venovaný úsek s názvom *Prvý slovenský spevák – baptista v kapitole Baptisti čili Bratrská Jednota Chelčického* v knihe Josefiny Marečkovej. MAREČKOVÁ, Josefina: *Duchovné prúdy v našej republike 1918 – 1930*. Bratislava: Časopis Bratislavská pošta, 1926, s. 35 – 37.

² V Matrike krstených Rímskokatolíckej cirkvi v Hornej Štubni je zaznamenaný podľa otcovho priezviska ako Hogh.

³ COSTER, Esther: Anton Hok Believes Need of World To Be Singing Hymns Together. Gave

up Preaching To Present Message Through Art of Music. In: *The Brooklyn Daily Eagle*. Brooklyn, New York, roč. 98, 1939, č. 341, 9. 12. 1939, s. 5.

⁴ B. m.: Singing Evangelist to Fill Pulpit for the Summer. In: *The Brooklyn Daily Eagle*. Brooklyn, New York, roč. 99, č. 173, 22. 6. 1940, s. 10.

⁵ B. m.: Presbyterians Plan Fair Program. To Demonstrate Work of 53 Colleges – Arrange Hymns Sing. In: *The Brooklyn Daily Eagle*. Brooklyn, New York, roč. 98, č. 271, 26. 8. 1939, s. 10.

- ⁶ V katalógu DAHR je ako alternatívny názov piesne uvedený *Na tech lukach* a ako jazyk nahrávky je uvedený český jazyk.
- ⁷ V katalógu DAHR je namiesto Kristíny Royovej uvedená Katarína Royová. Pri nahrávke piesne *Pri Prešpurku na Dunaji* je uvedený alternatívny názov piesne *Janíčko, čo robíš?* Pri nahrávkach z 24. mája 1920 je Anton Hok uvedený pod pseudonymom Ján Horný a takisto je v katalógu uvedený pod menom Rev. Anton / Antonín Hok. V katalógu DAHR je zaznamenaný ako aranžér cirkevnej piesne *Boh je láska*.
- ⁸ HOK, Anton: Mladý Slovák. In: *Youngstownské Slovenské Noviny (Youngstown Slovak News)*. Youngstown, Ohio, roč. 10, č. 42, 15. 10. 1920, s. 4.
- ⁹ HOK, Anton: Priateľ. In: *Youngstownské Slovenské Noviny (Youngstown Slovak News)*. Youngstown, Ohio, roč. 16, č. 18, 1. 5. 1925, s. 2.
- ¹⁰ B. m.: Sermon Topics and Other Announcements of Interest to Church-Goers. Baptist. In: *The Brooklyn Daily Eagle*. Brooklyn, New York, roč. 77, č. 345, 14. 12. 1918, s. 9.
- ¹¹ B. m.: Music Notes. The first of a series... In: *New-York Tribune*. New York, 5. 10. 1919, s. 42.
- ¹² B. m.: Singing Evangelist to Fill Pulpit for the Summer. In: *The Brooklyn Daily Eagle*. Brooklyn, New York, roč. 99, č. 173, 22. 6. 1940, s. 10.
- ¹³ B. m.: Emmanuel Baptist Church... In: *The Brooklyn Daily Eagle*. Brooklyn, New York, roč. 81, č. 34, 4. 2. 1922, s. 8.
- ¹⁴ Český hudobný skladateľ a organista Bedřich Antonín Wiedermann v medzivojnovom období spropagoval organ ako koncertný nástroj. MICHÁLKOVÁ-SLIMÁČKOVÁ, Jana: Bedřich Antonín Wiedermann: pioneer of the organ as a concert instrument. In: *Musicologica Brunensia*, roč. 55, 2020, č. 1, s. 5 – 14.
- ¹⁵ *The Brooklyn Daily Eagle*, Brooklyn. New York, roč. 83, 6. 12. 1924, s. 8.
- ¹⁶ B. m.: World's Greatest Liar. In: *The Brooklyn Daily Eagle*. Brooklyn, New York, roč. 83, č. 338, 6. 12. 1924, s. 9.
- ¹⁷ B. m.: Religious Notices. In: *The Brooklyn Daily Eagle*. Brooklyn, New York, roč. 83, č. 357, 27. 12. 1924, s. 6.
- ¹⁸ B. m.: Koncert p. Hoka bude 22. mája. In: *Youngstownské Slovenské Noviny (Youngstown Slovak News)*. Youngstown, Ohio, roč. 16, č. 19, 8. 5. 1925, s. 1.
- ¹⁹ HOK, Anton: Matka. In: *Youngstownské Slovenské Noviny (Youngstown Slovak News)*. Youngstown, Ohio, roč. 16, č. 17, 24. 4. 1925, s. 6.
- ²⁰ B. m.: Týždeň spevného umenia slovenského. In: *Youngstownské Slovenské Noviny (Youngstown Slovak News)*. Youngstown, Ohio, roč. 16, č. 19, 8. 5. 1925, s. 1.
- ²¹ B. m.: Koncert Antona Hoka... In: *Hlásnik*, roč. 4, č. 26, 29. 6. 1923, s. 3. Recenzia koncertu v Martine 26. 6. 1923, hodnotenie a poznámka k repertoáru. B. m.: Anton Hok... In: *Slovenský týždenník*, roč. 20, č. 26, 29. 6. 1923, s. 3. Správa a hodnotenie koncertu v Martine 26. 6. 1923. B. m.: Koncert. In: *Národné noviny*, roč. 54, č. 52, 1. 7. 1923, s. 4. Správa o hudobnom večierku v Martine 26. 6. 1923, ktorým A. Hok úspešne začal svoje turné na Slovensku.
- ²² B. m.: Koncert. In: *Národné noviny*, roč. 54, č. 52, 1. 7. 1923, s. 4.
- ²³ B. m.: Anton Hok... In: *Slovenský týždenník*, roč. 20, č. 26, 29. 6. 1923, s. 3.
- ²⁴ B. m.: Ako bol objavený Hokov hlas? In: *Národný denník*, roč. 3a, č. 4, 5. 1. 1924, s. 4. B. m.: Hoikov koncert v Bratislave. In: *Slovenský denník*, roč. 7, č. 3, 4. 1. 1924, s. 5. Správa o pripravovanom koncerte v Bratislave.
- ²⁵ B. m.: Večierok Slovenského Klubu. In: *Slovenský denník*, roč. 7, č. 7a, 9. 1. 1924, s. 6. Poznámka k priebehu večierka, ktorý usporiadal 5. 1. 1924 Slovenský Klub v Bratislave. Účinkoval A. Hok a O. Nedbal.
- ²⁶ B. m.: Večierok Slovenského Klubu. In: *Slovenský denník*, roč. 7, č. 7a, 9. 1. 1924, s. 6.
- ²⁷ B. m.: Hoikov koncert v Bratislave. In: *Slovenský denník*, roč. 7, č. 3, 4. 1. 1924, s. 5.
- ²⁸ B. m.: Ako bol objavený Hokov hlas? In: *Národný denník*, roč. 7, č. 4, 5. 1. 1924, s. 4.
- ²⁹ B. m.: Koncert prvého slovenského tenoristu v Bratislave. In: *Robotnícke noviny*, roč. 21, č. 5, 6. 1. 1924, s. 5. Podobný oznam o konaní koncertu priniesol aj *Slovenský denník*, roč. 7, č. 6a, 8. 1. 1924, s. 4.
- ³⁰ B. m.: Koncert slovenského tenoristu Antona Hoka v Bratislave. In: *Slovák*, roč. 6, č. 6, 8. 1. 1924, s. 3.
- ³¹ B. m.: Koncert prvého slovenského tenoristu v Bratislave. In: *Robotnícke noviny*, roč. 21, č. 5, 6. 1. 1924, s. 5.
- ³² B. m.: Koncert slovenského tenoristu Antona Hoka v Bratislave. In: *Slovák*, roč. 6, č. 6, 8. 1. 1924, s. 3.
- ³³ KVĚT, Jindřich: Koncerty. In: *Robotnícke noviny*, roč. 21, č. 13, 16. 1. 1924, s. 5. Referát o koncertoch v Bratislave, kritická poznámka ku koncertu A. Hoka, hodnotenie klaviristky L. Földessyovej-Hermannovej a ruského súboru Balalajka s dirigentom Zverkovom.

- ³⁴ B. m.: Hokov koncert v Trnave. In: *Slovenský denník*, roč. 7, č. 21a, 25. 1. 1924, s. 5.
- ³⁵ B. m.: Prednáška abstinentov. In: *Slovenská politika*, roč. 5, č. 34, 10. 2. 1924, s. 4.
- ³⁶ Š – a [=ŠKROVINA, Otto]: Turčiansky sv. Martin. In: *Cirkevné listy*, roč. 38, október 1924, č. 19 – 20, s. 396. ŠKROVINA, Otto: Chrámový koncert v Turčianskom Sv. Martine. In: *Národné noviny*, roč. 55, č. 79, 18. 9. 1924, s. 3 – 4. ŠKROVINA, Otto: Chrámový koncert. In: *Národné noviny*, roč. 55, č. 73, 11. 9. 1924, s. 3. ŠKROVINA, Otto: Turčiansky Sv. Martin. In: *Evanjelický posol zpod Tatier*, roč. 14, október 1924, č. 10, s. 225 – 226.
- ³⁷ FIGUŠ-BYSTRÝ, Viliam: Cirkevno-hudobná prednáška... In: *Hronské noviny*, roč. 6, č. 41, 11. 10. 1924, s. 3.
- ³⁸ FIGUŠ-BYSTRÝ, Viliam: Koncert Hok – Wiedermann. In: *Hronské noviny*, roč. 6, č. 39, 27. 9. 1924, s. 2.
- ³⁹ B. m.: Náboženský večierok ev. spolku. In: *Hronské noviny*, roč. 6, č. 43, 25. 10. 1924, s. 2.
- ⁴⁰ B. m.: Music Festival. Set for Tonight. Program by Prof. Anton Hok to Be Presented at Ft. Hamilton Church. In: *The Brooklyn Daily Eagle*, Brooklyn, New York, roč. 93, č. 58, 28. 2. 1934, s. 2.
- ⁴¹ B. m.: Note Harvest Festival. In: *The Brooklyn Daily Eagle*, Brooklyn, New York, roč. 97, č. 138, 19. 5. 1938, s. 8.
- ⁴² B. m.: 16 Are Confirmed At Jewish Home. In: *The Brooklyn Daily Eagle*, Brooklyn, New York, roč. 97, č. 142, 23. 5. 1938, s. 4.
- ⁴³ B. m.: Presbyterians Plan Fair Program. To Demonstrate Work of 53 Colleges – Arrange Hymns Sing. In: *The Brooklyn Daily Eagle*, Brooklyn, New York, roč. 98, č. 271, 26. 8. 1939, s. 10.
- ⁴⁴ B. m.: Today at the Fair. In: *The Brooklyn Daily Eagle*, Brooklyn, New York, roč. 98, č. 271, 30. 9. 1939, s. 15.
- ⁴⁵ B. m.: A Sermon in Song. In: *The Brooklyn Daily Eagle*, Brooklyn, New York, roč. 99, č. 180, 29. 6. 1940, s. 10.
- ⁴⁶ B. m.: Czechoslovakian History to Dominate Service. In: *The Brooklyn Daily Eagle*, Brooklyn, New York, roč. 99, č. 193, 13. 7. 1940, s. 10.
- ⁴⁷ B. m.: Boro Pastor to Preach Two Sermons in Song. Rev. Anton Hok, Popular Vocalist-Evangelist, Will Occupy Pulpits in Bay Ridge Tomorrow. In: *The Brooklyn Daily Eagle*, Brooklyn, New York, roč. 99, č. 242, 31. 8. 1940, s. 10.
- ⁴⁸ Napríklad v novembri 1941, pozri B. m.: Sermon topics. In: *The Brooklyn Daily Eagle*, Brooklyn, New York, roč. 100, č. 310, 8. 11. 1941, s. 8.
- ⁴⁹ B. m.: Sermon topics. In: *The Brooklyn Daily Eagle*, Brooklyn, New York, roč. 101, č. 239, 29. 8. 1942, s. 8.
- ⁵⁰ COSTER, Esther: Anton Hok Believes Need of World To Be Singing Hymns Together. Gave up Preaching To Present Message Through Art of Music. In: *The Brooklyn Daily Eagle*, Brooklyn, New York, roč. 98, 1939, č. 341, 9. 12. 1939, s. 5.
- ⁵¹ Catalog of Copyright Entries. Part 1 Books. Group 2. New Series, Volume 38, Part 1 First Half of 1941. Part 2 Last Half of 1941, Volume Index for the Year 1941, s. 674. Hokova príručka je evidovaná pod číslom 26316.

BIBLIOGRAFIA

- B. m.: 16 Are Confirmed At Jewish Home. In: *The Brooklyn Daily Eagle*, Brooklyn, New York, roč. 97, č. 142, 23. 5. 1938, s. 4.
- B. m.: 23 Crozer Students in Graduating Class. In: *Evening Public Ledger*, Philadelphia, Pennsylvania, 1. 6. 1915, s. 6.
- B. m.: A Sermon in Song. In: *The Brooklyn Daily Eagle*, Brooklyn, New York, roč. 99, č. 180, 29. 6. 1940, s. 10.
- B. m.: Ako bol objavený Hokov hlas? In: *Národný denník*, roč. 3, č. 4, 5. 1. 1924, s. 4.
- B. m.: Anton Hok... In: *Slovenský týždenník*, roč. 20, č. 26, 29. 6. 1923, s. 3.
- B. m.: Anton Hok, singing instructor... In: *The Brooklyn Daily Eagle*, Brooklyn, New York, roč. 96, č. 176, 26. 6. 1937, s. 12.
- B. m.: Boro Pastor to Preach Two Sermons in Song. Rev. Anton Hok, Popular Vocalist-Evangelist, Will Occupy Pulpits in Bay Ridge Tomorrow. In: *The Brooklyn Daily Eagle*, Brooklyn, New York, roč. 99, č. 242, 31. 8. 1940, s. 10.

- B. m.: Brooklyn Church News. In: *The Brooklyn Daily Eagle*, Brooklyn, New York, roč. 93, č. 347, 15. 12. 1934, s. 7.
- Catalog of Copyright Entries*. Part 1 Books. Group 2. New Series, Volume 38, Part 1 First Half of 1941. Part 2 Last Half of 1941, Volume Index for the Year 1941, s. 674.
- B. m.: Czechoslovakian History to Dominate Service. In: *The Brooklyn Daily Eagle*, Brooklyn, New York, roč. 99, č. 193, 13. 7. 1940, s. 10.
- B. m.: Čo píšu časopisy o slovenskom umelcovi, A. Hokovi. In: *Youngstownské Slovenské Noviny (Youngstown Slovak News)*, Youngstown, Ohio, roč. 16, č. 19, 8. 5. 1925, s. 6.
- B. m.: Emmanuel Baptist Church... In: *The Brooklyn Daily Eagle*, Brooklyn, New York, roč. 81, č. 34, 4. 2. 1922, s. 8.
- B. m.: Fort Hamilton Presbyterian. In: *The Brooklyn Daily Eagle*, Brooklyn, New York, roč. 93, č. 88, 30. 3. 1934, s. 38.
- B. m.: Friendly Tourists. In: *The Brooklyn Daily Eagle*, Brooklyn, New York, roč. 98, č. 26, 27. 1. 1939, s. 6.
- B. m.: Greene Avenue Baptist Church. In: *The Brooklyn Daily Eagle*, Brooklyn, New York, roč. 81, č. 101, 15. 4. 1922, s. 6.
- B. m.: High Praise for Rev. Anton Hok. In: *Medford Mail Tribune*, Medford, Oregon, 28. 7. 1921, s. 5.
- B. m.: Hokov koncert v Trnave. In: *Slovenský denník*, roč. 7, č. 21a, 25. 1. 1924, s. 5.
- B. m.: Hoikov koncert v Bratislave. In: *Slovenský denník*, roč. 7, č. 3a, 4. 1. 1924, s. 5.
- B. m.: Christmas Music At Ft. Hamilton. In: *The Brooklyn Daily Eagle*, Brooklyn, New York, roč. 93, č. 346, 14. 12. 1934, s. 57.
- B. m.: Institute Session Held at the Central Church. In: *The Brooklyn Daily Eagle*, Brooklyn, New York, roč. 98, č. 38, 8. 2. 1939, s. 13.
- B. m.: Koncert. In: *Národné noviny*, roč. 54, č. 52, 1. 7. 1923, s. 4.
- B. m.: Koncert Antona Hoka... In: *Hlásnik*, roč. 4, č. 26, 29. 6. 1923, s. 3.
- B. m.: Koncert A. Hoka v Bratislave. In: *Slovenský denník*, roč. 7, č. 6a, 8. 1. 1924, s. 4.
- B. m.: Koncert prvého slovenského tenoristu v Bratislave. In: *Robotnícke noviny*, roč. 21, č. 5, 6. 1. 1924, s. 5.
- B. m.: Koncert p. Hoka bude 22. mája. In: *Youngstownské Slovenské Noviny (Youngstown Slovak News)*, Youngstown, Ohio, roč. 16, č. 19, 8. 5. 1925, s. 1.
- B. m.: Koncert slovenského tenoristu Antona Hoka v Bratislave. In: *Slovák*, roč. 6, č. 6, 8. 1. 1924, s. 3.
- B. m.: Loyalty Campaign Starts at the Fort Hamilton Church. In: *The Brooklyn Daily Eagle*, Brooklyn, New York, roč. 93, č. 128, 9. 5. 1934, s. 40.
- B. m.: Music Festival. Set for Tonight. Program by Prof. Anton Hok to Be Presented at Ft. Hamilton Church. In: *The Brooklyn Daily Eagle*, Brooklyn, New York, roč. 93, č. 58, 28. 2. 1934, s. 2.
- B. m.: Music Notes. The first of a series... In: *New-York Tribune*, New York, 5. 10. 1919, s. 42.
- B. m.: Náboženský večierok ev. spolku. In: *Hronské noviny*, roč. 6, č. 43, 25. 10. 1924, s. 2.
- B. m.: Note Harvest Festival. In: *The Brooklyn Daily Eagle*, Brooklyn, New York, roč. 97, č. 138, 19. 5. 1938, s. 8.
- B. m.: Noted Lecturer To Appear At Baptist Church. In: *Mexico Weekly Ledger*, Mexico, Missouri, 16. 6. 1921, s. 1.
- B. m.: Prednáška abstinentov. In: *Slovenská politika*, roč. 5, č. 34, 10. 2. 1924, s. 4.
- B. m.: Presbyterians Plan Fair Program. To Demonstrate Work of 53 Colleges – Arrange Hymns Sing. In: *The Brooklyn Daily Eagle*, Brooklyn, New York, roč. 98, č. 271, 26. 8. 1939, s. 10.
- B. m.: Religious Notices. In: *The Brooklyn Daily Eagle*, Brooklyn, New York, roč. 83, č. 357, 27. 12. 1924, s. 6.
- B. m.: Religious Notices. In: *The Brooklyn Daily Eagle*, Brooklyn, New York, roč. 84, č. 44, 14. 2. 1925, s. 8.
- B. m.: Rev. Anton Hok Delighted Audience. In: *The Petaluma Argus-Courier*, Petaluma, California, 6. 8. 1921, s. 6.

- B. m.: Rev. Anton Hok to Be Speaker at First Baptist Church Tonight. In: *The Bridgeport Telegram*, Bridgeport, Connecticut, 11. 5. 1921, s. 2.
- B. m.: Rev. Hok Lecture Enjoyed. In: *Ashland Weekly Tidings*, Ashland, Oregon, 3. 8. 1921, s. 3.
- B. m.: Salem Churches. In: *Capital Journal*, Salem, Oregon, roč. 43, č. 175, 23. 7. 1921, s. 3.
- B. m.: Saw Czech Students Fed to Firing Squad by Nazis. In: *The Brooklyn Daily Eagle*, Brooklyn, New York, roč. 99, č. 202, 22. 7. 1940, s. 5.
- B. m.: Sermon Topics and Other Announcements of Interest to Church-Goers. Baptist. In: *The Brooklyn Daily Eagle*, Brooklyn, New York, roč. 77, č. 345, 14. 12. 1918, s. 9.
- B. m.: Sermon topics. In: *The Brooklyn Daily Eagle*, Brooklyn, New York, roč. 99, č. 89, 30. 3. 1940, s. 10.
- B. m.: Sermon topics. In: *The Brooklyn Daily Eagle*, Brooklyn, New York, roč. 100, č. 310, 8. 11. 1941, s. 8.
- B. m.: Sermon topics. In: *The Brooklyn Daily Eagle*, Brooklyn, New York, roč. 101, č. 239, 29. 8. 1942, s. 8.
- B. m.: Scotch Concert Set For Tonight. In: *The Brooklyn Daily Eagle*, Brooklyn, New York, roč. 93, č. 32, 2. 2. 1934, s. 33.
- B. m.: Singing Evangelist to Fill Pulpit for the Summer. In: *The Brooklyn Daily Eagle*, Brooklyn, New York, roč. 99, č. 173, 22. 6. 1940, s. 10.
- B. m.: Singing Evangelist Comes to Ridgewood. In: *The Brooklyn Daily Eagle*, Brooklyn, New York, roč. 101, č. 218, 8. 8. 1942, s. 8.
- B. m.: Today at the Fair. In: *The Brooklyn Daily Eagle*, Brooklyn, New York, roč. 98, č. 271, 30. 9. 1939, s. 15.
- B. m.: Týždeň spevného umenia slovenského. In: *Youngstownské Slovenské Noviny (Youngstown Slovak News)*, Youngstown, Ohio, roč. 16, č. 19, 8. 5. 1925, s. 1.
- B. m.: Večierok Slovenského Klubu. In: *Slovenský denník*, roč. 7, č. 7a, 9. 1. 1924, s. 6.
- B. m.: World's Greatest Liar. In: *The Brooklyn Daily Eagle*, Brooklyn, New York, roč. 83, č. 338, 6. 12. 1924, s. 9.
- B. m.: Youth Presbytery Plans for Rally. In: *The Brooklyn Daily Eagle*, Brooklyn, New York, roč. 99, č. 269, 28. 9. 1940, s. 7.
- COSTER, Esther: Anton Hok Believes Need of World To Be Singing Hymns Together. Gave up Preaching To Present Message Through Art of Music. In: *The Brooklyn Daily Eagle*, Brooklyn, New York, roč. 99, č. 341, 9. 12. 1939, s. 5.
- FIGUŠ-BYSTRÝ, Viliam: Koncert Hok – Wiedermann. In: *Hronské noviny*, roč. 6, č. 39, 27. 9. 1924, s. 2.
- FIGUŠ-BYSTRÝ, Viliam: Cirkevno-hudobná prednáška... In: *Hronské noviny*, roč. 6, č. 41, 11. 10. 1924, s. 3.
- HOK, Anton: Matka. In: *Youngstownské Slovenské Noviny (Youngstown Slovak News)*, Youngstown, Ohio, roč. 16, č. 17, 24. 4. 1925, s. 6.
- HOK, Anton: Mladý Slovák. In: *Youngstownské Slovenské Noviny (Youngstown Slovak News)*, Youngstown, Ohio, roč. 10, č. 42, 15. 10. 1920, s. 4.
- HOK, Anton: Priateľ. In: *Youngstownské Slovenské Noviny (Youngstown Slovak News)*, Youngstown, Ohio, roč. 16, č. 18, 1. 5. 1925, s. 2.
- jz-: Anton Hok, slovenský tenorista z Ameriky. In: *Slovenský denník*, roč. 7, č. 8a, 10. 1. 1924, s. 5.
- KVĚT, Jindřich: Koncerty. In: *Robotnické noviny*, roč. 21, č. 13, 16. 1. 1924, s. 5.
- MAREČKOVÁ, Josefina: *Duchovné prúdy v našej republike 1918 – 1930*. Bratislava: Časopis Bratislavská pošta, 1926, 424 s.
- MICHÁLKOVÁ-SLIMÁČKOVÁ, Jana: Bedřich Antonín Wiedermann: pioneer of the organ as a concert instrument. In: *Musicologica Brunensia*, roč. 55, 2020, č. 1, s. 5 – 14.
- SLIMÁČKOVÁ, Jana: Bedřich Antonín Wiedermann, učitel Moyzese a Cikquera. In: BUGALOVÁ, Edita (ed.): *Malé osobnosti veľkých dejín – veľké osobnosti malých dejín V*. Bratislava: Slovenská muzikologická asociácia a Slovenské národné múzeum – Hudobné múzeum, 2019, s. 50 – 55.

SPOTTSWOOD, Richard Keith: *Ethnic Music on Records. A Discography of Ethnic Recordings Produced in the United States, 1893 to 1942. Volume 2 Slavic*. Urbana and Chicago: University of Illinois Press.

Š – a [=ŠKROVINA, Otto]: Turčiansky sv. Martin. In: *Cirkevné listy*, roč. 38, október 1924, č. 19 – 20, s. 396.

ŠKROVINA, Otto: Chrámový koncert v Turčianskom Sv. Martine. In: *Národné noviny*, roč. 55, č. 79, 18. 9. 1924, s. 3 – 4.

ŠKROVINA, Otto: Chrámový koncert. In: *Národné noviny*, roč. 55, č. 73, 11. 9. 1924, s. 3.

ŠKROVINA, Otto: Turčiansky Sv. Martin. In: *Evanjelický posol zpod Tatier*, roč. 14, október 1924, č. 10, s. 225 – 226.

ŠKROVINA, Otto: Turčiansky Sv. Martin. In: *Stráž na Sione*, roč. 32, október 1924, č. 10, s. 95 – 96.

RESUMÉ

Was Anton Hok (1890–1974) the First Slovak Tenor in the U.S.A.?

The study presents a portrait of a personality that is relatively unknown in the Slovak musicology, the tenorist Anton Hok (1890–1974). In the period press he was hailed as the first Slovak tenor in the U.S.A. He was active both in the realms of music and spiritual services. He was a performer of folk, artistic and sacred songs, he promoted Antonín Dvořák's song oeuvre, recorded over 40 Slovak songs on gramophone records for the labels Victor and Columbia Records. In addition to his missionary work and his occupation of a Baptist pastor he gave lectures, published articles and essays, organized and conducted church choirs, taught singing and wrote an instruction manual for autodidacts: Art of Voice Production. The Key to "Bel Canto" with Self-teaching Vocal Exercises. He held the opinion that Christian congregations should praise God through choral singing. He himself set the example, singing his sermons, which led to him receiving the sobriquet "Singing Evangelist".

Keywords: Anton Hok; singer; voice teacher; choirmaster; organizer of festivals for singing choirs; priest